

Przewodniczącym sesji przedpołudniowej drugiego dnia obrad został A. A. Mabelis. Referaty wygłosili:

— doc. dr B. Pisarski, doc. dr K. Vepsäläinen: „Organizacja społeczeństw mrówek na Archipelagu Tvärminne” (Organization of ant communities in the Tvärminne Archipelago);

— doc. dr K. Vepsäläinen, doc. dr B. Pisarski, dr M. Nummelin: „Konkurencja o zasoby i współbywanie gatunków mrówek opracowane na podstawie pułapek z przynętą” (Resource competition and coexistence of ants species on basis of a bait trapping).

W sesji popołudniowej, której przewodniczył K. Vepsäläinen, doniesienia wygłosili:

— mgr E. Godzińska: „Strategie poszukiwania u trzmieli” (Search strategies in bumblebees);

— dr H. Reuss: „Wpływ *Formica polyctena* Foerst. na niektóre populacje mszyc i na produkcję spadzi w północnej części RFN” (The effect of *Formica polyctena* Foerst. on some aphid populations and honeydew production in Northern Germany);

— dr V. Assing: „Wstępny przegląd zespołów mrówek na wrzosowiskach typu *Calluna* w północnej części RFN” (A first survey of ant communities in *Calluna*-heathlands in Northern Germany).

Tego wieczoru odbyła się także dyskusja na temat metod zbierania owadów, którą prowadził K. Vepsäläinen. Ostatnie dwa dni sympozjum przeznaczono na wycieczki naukowe. Uczestnicy sympozjum wzięli udział w wycieczce po okolicach Skierniewic i Łowicza oraz do Kampinoskiego Parku Narodowego.

Sympozjum, które trwało pięć dni, przebiegało w miłej i serdecznej atmosferze i było doskonałą okazją do wzajemnej prezentacji i wymiany doświadczeń.

Lech Krzysztofiak

III Europejski Kongres Lepidopterologii Cambridge, 13 - 16 IV 1982

Stare i przepiękne angielskie miasto uniwersyteckie Cambridge było miejscem III Europejskiego Kongresu Lepidopterologii, który w dniach 13-16 kwietnia 1982 r. obradował w salach wykładowych Churchill College. Poprzednie kongresy odbywały się w Paryżu (1978) oraz w Karlsruhe (1980).

Organizatorem kongresu, pod patronatem SEL (Societas Europaea Lepidopterologica), był dr J. Heath z Monks Wood Experimental Station w Huntingdon, wiceprzewodniczący SEL. Dokonał on otwarcia obrad kongresu, a referat inauguracyjny „Ekologia populacyjna motyli” wygłosił dr J. Dempster (Wielka Brytania).

Każdego dnia obrady odbywały się równocześnie w dwóch sekcjach. Ogółem wygłoszono 50 referatów. Dotyczyły one takich zagadnień, jak: taksonomia, ekologia, biogeografia, migracje, biogenetyka i ochrona motyli. Najwięcej wygłoszonych referatów dotyczyło ekologii, biogeografii i ochrony gatunkowej motyli. Oprócz referatów wygłoszonych w sekcjach, niektóre zagadnienia zostały przedstawione w formie komunikatów posterowych.

SEL SOCIETAS EUROPAEA LEPIDOPTEROLOGICA

W części obrad poświęconej ochronie motyli przedstawiono wiele tematów dotyczących wpływu gospodarki człowieka na populacje i skład gatunkowy motyli. Wyrażono zaniepokojenie rozwojem masowego, komercyjnego zbierania szczególnie atrakcyjnych gatunków motyli, zwłaszcza do celów kolekcjonerskich, zdobniczych i in., co ma miejsce w wielu krajach południowo-wschodniej Azji. Zaprezentowano możliwości masowej hodowli niektórych ginących gatunków motyli w specjalnie do tego celu zorganizowanych farmach.

Integralną częścią kongresu były także wieczorne pokazy barwnych przezroczy oraz seanse filmowe z życia motyli. Jeden z bardzo interesujących filmów dotyczył ochrony miejsc masowego zimowania motyli *Danaus plexippus* w Meksyku zagrożonych przez gospodarkę leśną, a zwłaszcza masowo rozwijającą się turystykę, bowiem zimujące w ogromnych skupiskach niezliczone ilości motyli stanowią swego rodzaju spektakl przyciągający coraz więcej turystów. W sprawie ochrony tego gatunku wydano w 1981 r. specjalny manifest, a wkrótce mają być zapewnione odpowiednie warunki jego ochrony.

W czasie trwania kongresu odbyło się spotkanie towarzyskie w Muzeum Zoologicznym Uniwersytetu Cambridge połączone ze zwiedzaniem ekspozycji. Muzeum to, w którym znajdują m.in. okazy przywiezione przez Karola Darwina z podróży statkiem „The Beagle”, ma w swoich zbiorach ponad 3 miliony okazów owadów (kurator sekcji „owady” — dr. William Forster), wśród których bardzo znaczne miejsce, w porównaniu z innymi grupami, zajmują motyle.

Na końcowym posiedzeniu plenarnym kongresu interesujący referat o przyrodzie owadów wygłosił sir Cyril A. Clarke. W kuluarach kongresu czynna była wystawa motyli przywiezionych przez niektórych uczestników; prezentowano także książki, barwne atlasy motyli i inne publikacje z możliwością ich zakupu na miejscu. Były również do nabycia wydawnictwa SEL (Biuletyn Informacyjny „News-Nachrichten-Nouvelles” oraz czasopismo „Nota Lepidopterologica”). Niektóre znane firmy handlowe zaprezentowały swoje nowości w dziedzinie niechemicznych metod ochrony roślin przed fitofagicznymi gatunkami motyli (np. firma Albany International — metodę ochrony bawełny przed skośnikiem bawełniaczkiem, *Pectinophora gossypiella* Saund., przy wykorzystaniu antyferomonu).

W kongresie wzięło udział około 200 osób. Wśród uczestników kongresu przybyłych z 17 krajów europejskich przeważali lepidopterolodzy Wielkiej Brytanii (ponad 50 osób). Spoza Europy (USA, Indonezja) przyjechali bardzo nieliczni.

Z Polski w kongresie wzięły udział dwie osoby (autorzy niniejszego artykułu); w sekcji „Ekologia motyli” przedstawiono referat omawiający niektóre bioekolo-

giczne aspekty dynamiki lotu motyli omacnicy prosowianki, *Ostrinia nubilalis* (Hbn.), w łanie kukurydzy w Polsce. Referat ten, ze względu na unikatowe wieloletnie badania, został przyjęty przez słuchaczy z dużym zainteresowaniem i wywołał ożywioną dyskusję. Równocześnie należy wyrazić żal, że kraje Europy Wschodniej (był jeszcze jeden przedstawiciel Węgier) wykazują małe zainteresowanie kongresami lepidopterologicznymi.

Uczestnicy kongresu otrzymali powielone krótkie streszczenia referatów w języku angielskim oraz listę przybyłych na kongres lepidopterologów. Należy podkreślić wzorową organizację kongresu. Stworzono bardzo dobre warunki techniczne. Zakwaterowanie w sąsiadujących z uczelnią domach studenckich oraz zorganizowane wyżywienie zbiorowe w stołówce studenckiej pozwoliły bardzo dobrze wykorzystać krótki czas kongresu na obrady, dyskusje i spotkania w grupach roboczych.

Wracając z kongresu, zatrzymaliśmy się na krótko w Londynie, aby zwiedzić kolekcje i ekspozycje entomologiczne w Muzeum Brytyjskim (British Museum, Natural History). Odwiedziliśmy także bardzo czynnego jeszcze nestora entomologii stosowanej (ur. 1899) doktora Eugeniusza Judenkę, przebywającego stale w Chislehurst, w domu spokojnej starości „Antokol”, w którym mieszka zasłużona dla Wielkiej Brytanii i osiadła tam na stałe po II wojnie światowej polska inteligencja. Jak wiadomo, dr E. Judenko był do 1939 r. długoletnim pracownikiem naukowym Działu Entomologicznego Państwowego Instytutu Naukowego Gospodarstwa Wiejskiego (PINGW) w Puławach. Mieszkając i pracując po wojnie poza granicami kraju (m.in. Cejlon, Kenia, Wielka Brytania), wniósł swoimi badaniami duży wkład do entomologii stosowanej i ochrony roślin.

Wszystkie osoby zainteresowane działalnością Societas Europaea Lepidopterologica (organizatora europejskich kongresów lepidopterologicznych) mogą zwracać się do sekretarza SEL: dr Gunter Ebert, Landessammlungen für Naturkunde, Entomolog., Abt., D-75 Karlsruhe, Erbprinzenstr. 13, RFN (stała siedziba Towarzystwa).

Następny, IV Kongres, ma odbyć się w Budapeszcie w 1984 r. (organizator: dr L. A. Gozmany, Természettudományi Muzeum, Allattár, Baross-u. 13, H-1088 Budapest VIII).

Czesław Kania i Marian Myślicki

**Zagadnienia grzybów owadobójczych
na III Międzynarodowym Kolokwium Patologii Bezkręgowców
w Wielkiej Brytanii
6 - 10 IX 1982**

W Uniwersytecie Sussex w miejscowości Falmer w pobliżu Brighton, w południowej części Anglii, odbyło się w dniach 6-10 września 1982 r. III Międzynarodowe Kolokwium Patologii Bezkręgowców. Poza sesją plenarną obrady były prowadzone w 16 sekcjach. Ogółem wygłoszono 157 referatów i 405 doniesień naukowych. Ponadto wielu uczestników kolokwium prezentowało swe osiągnięcia w ramach sesji plakatowych i na posesyjnych naradach roboczych, tak zwanych „workshops”, które zorganizowano w wolnym czasie. Wszystkie zaplanowane re-